

Cwestiynau cyffredin

Cam Un - Ehangu'r Ddarpariaeth Blynyddoedd Cynnar

- 1. Beth yw'r cynlluniau i gyflawni'r ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i fynd ati'n raddol i ehangu'r ddarpariaeth ar gyfer y blynyddoedd cynnar er mwyn cynnwys pob plentyn dwy flwydd oed, gan roi pwyslais penodol ar gryfhau'r ddarpariaeth Gymraeg?**

Dechreuodd cam cyntaf yr ehangu ym mis Medi 2022, ac mae'n cynnwys pedair elfen Dechrau'n Deg: gofal rhan amser o safon wedi'i ariannu ar gyfer plant 2 oed; cymorth rhianta; cymorth gwell gan ymwelwyr iechyd; a chymorth lleferydd, iaith a chyfathrebu.

Yn ystod y cam cyntaf, bydd tua 2,500 o blant ychwanegol (0-4 oed) yn elwa ar bob un o bedair elfen Dechrau'n Deg.

Bydd awdurdodau lleol yn cysylltu â theuluoedd sydd bellach yn gymwys ar gyfer Dechrau'n Deg.

Bydd Cam 2 yn canolbwyntio ar fuddsoddi £26m i ddarparu elfen gofal plant safonol Dechrau'n Deg i fwy byth o blant dwy oed yn ystod 2023-24 a 2024-25.

- 2. Pam ddylai pobl fanteisio ar gynnig Cam Un?**

Bydd y rheini sy'n gymwys yn derbyn 12.5 awr yr wythnos o ofal plant o ansawdd uchel wedi'i ariannu am 39 wythnos o'r flwyddyn. Mae gweithlu gofal plant Dechrau'n Deg yn gymwys i gefnogi datblygiad plant ac yn ategu'r fagwraeth a ddarperir yn draddodiadol gan rieni/gofalwyr.

Bydd plant o dan bedair oed a'u teuluoedd, sy'n byw yn yr ardaloedd sy'n ehangu'r ddarpariaeth, yn gallu elwa ar y rhaglen ymweliadau iechyd well a chael mynediad at gymorth gan weithlu hyfforddedig Lleferydd, iaith a Chyfathrebu Dechrau'n Deg, lle bo angen.

Bydd rhieni/gofalwyr hefyd yn gallu manteisio ar becynnau cymorth y rhaglenni i wella eu sgiliau rhianta wrth gefnogi datblygiad, gofal a lles eu plentyn.

- 3. Ydych chi'n disgwyl i bawb sy'n manteisio ar y cam cyntaf dderbyn pob un o bedair elfen Dechrau'n Deg?**

Ydym. Mae disgwyl i awdurdodau lleol ddarparu pob un o bedair elfen Dechrau'n Deg yn ystod cam cyntaf yr ehangu, er y gallai fod angen gwneud rhai trefniadau dros dro, hyd nes i'r systemau angenrheidiol gael eu sefydlu, ac i'r gweithlu gael ei recriwtio i allu cynnig gwasanaethau llawn Dechrau'n Deg.

- 4. Pam nad ydych chi'n mynd i'r cymunedau mwyaf difreintiedig?**

Mae canllawiau ehangu Llywodraeth Cymru yn annog awdurdodau lleol i dargedu'r broses o ehangu Dechrau'n Deg yng nghymunedau ardaloedd mwy difreintiedig nad ydynt eisoes yn rhan o raglen Dechrau'n Deg.

5. Pam mae pob awdurdod lleol yn cael arian ychwanegol i ehangu Dechrau'n Deg yn ystod y cam cyntaf pan fo lefelau gwahanol o amddifadedd yn amlwg ledled Cymru?

Rydym am i bob awdurdod lleol gael cymorth ariannol i ddechrau ehangu darpariaeth Dechrau'n Deg wrth i ni weithio tuag at ddarpariaeth gyffredinol. Drwy wneud hynny, caiff ei gyflwyno'n deg ac yn systematig ledled Cymru.

6. Beth yw'r cynlluniau ar gyfer ehangu pellach i gyflawni ymrwymiad y Rhaglen Lywodraethu?

Bydd Cam 2 yn cychwyn ym mis Ebrill 2023. Byddwn yn cynnig elfen gofal plant Dechrau'n Deg yn ystod y cam hwn. Caiff £11.650 miliwn ei fuddsoddi yn 2023/24, a £14.3 miliwn yn 2024/25. Bydd y buddsoddiad hwn yn caniatáu i gylch darpariaeth gofal plant Dechrau'n Deg ehangu'n sylweddol, gan hybu effeithiau cadarnhaol hirdymor ar fywydau'r plant a'r teuluoedd mwyaf difreintiedig ledled Cymru.

Byddwn yn cael adborth a gwybodaeth reolaidd o bob rhan o'r sector ynghylch sut mae Camau 1 a 2 yn cael eu gweithredu. Bydd hyn yn help i lywio'r trydydd cam, sef cam olaf y gwaith ehangu yr ydym yn disgwyl iddo gychwyn o fis Ebrill 2025.

7. Ai helpu rhieni i gael gwaith yw diben ehangu darpariaeth gofal plant Dechrau'n Deg?

Prif amcanion ehangu Dechrau'n Deg i ryw 2,500 yn rhagor o blant a theuluoedd yw:

- sicrhau bod plant yn cael y dechrau gorau posibl mewn bywyd;
- mynd i'r afael â thlodi ac amddifadedd;
- cynyddu'r gwasanaethau gofal plant, a'r lleoedd a'r lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg a ddarperir.

Fodd bynnag, efallai y bydd ariannu gofal i blant dwy oed hefyd yn galluogi rhieni i weithio neu i fanteisio ar gyfleoedd hyfforddiant ac addysg na fyddai wedi bod yn bosibl fel arall.

8. Sut mae gofal plant Dechrau'n Deg o fudd i rieni sy'n gweithio'n llawn-amser pan mai dim ond 12.5 o oriau'r wythnos a gynigir?

Mae'r prif fanteision wedi'u nodi uchod (C.7). Yn ogystal, mae'r ddarpariaeth hon yn talu rhywfaint o gostau gofal plant y rheini sy'n gweithio'n llawn-amser.

Gofal Plant Dechrau'n Deg

9. Pam nad yw'r Cynnig Gofal i blant 3-4 oed yn cael ei ddefnyddio i gyflawni'r ymrwymiad i ddarparu gofal plant i bob plentyn 2 oed?

Gan mai un o nodau cyffredinol y rhaglen hon i ehangu'r blynyddoedd cynnar yw mynd i'r afael â thlodi ac amddifadedd, mae Dechrau'n Deg yn gyfrwng mwy priodol i ddarparu'r gwasanaeth. Mae gwaith ymchwil yn dweud wrthym fod gofal plant o safon yn creu mwy o fanteision hirdymor i'n plant ac yn dylanwadu'n fawr ar eu dyfodol mewn bywyd. Gall y gofal plant iawn fynd i'r afael â rhai o'r problemau sydd wedi ymsefydlu yn sgil amgylchiadau difreintiedig, gan gynnwys sgiliau lefel isel a iechyd gwael a fydd yn cymryd amser i'w goresgyn.

10. Sut bydd ymestyn y gofal i blant dwy oed o fudd i blentyn/teulu?

Mae gwaith ymchwil yn dangos bod plant sy'n mynychu lleoliadau blynyddoedd cynnar o safon uchel yn fwy annibynnol, yn canolbwyntio ar eu chwarae am gyfnodau hirach ac, wrth ddechrau yn yr ysgol, yn fwy cydweithredol ac wedi'u paratoi'n well ar gyfer yr heriau sydd o'u blaen.

Mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg, mae plant yn gallu elwa ar y manteision ychwanegol sy'n deillio'n aml o fod yn ddwyieithog, megis mwy o allu i ganolbwyntio, gweithrediad gwybyddol uwch a gwell cysylltiadau cymdeithasol a diwylliannol. Gall plant sy'n medru newid rhwng ieithoedd yn aml ddatblygu dulliau mwy hyblyg o feddwl drwy broblemau.

Bydd plant yn elwa o dreulio amser mewn amgylchedd diogel a meithringar gyda'u cyfoedion.

11. Pwy sy'n gymwys?

Yn ystod Cam 1 rydym yn anelu at gyrraedd hyd at 2,500 o blant ychwanegol o dan bedair oed drwy ymestyn ardaloedd Dechrau'n Deg ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru.

Erbyn diwedd Cam 1, bydd rhieni a gofalwyr pob plentyn o dan bedair oed sy'n byw yn yr ardaloedd hynny yn gymwys i gael gwasanaethau Dechrau'n Deg (ymweliadau iechyd, cymorth lleferydd ac iaith a chymorth rianta (lle bo angen)), gyda'r rhai rhwng dwy a thair oed yn gymwys i gael gofal plant Dechrau'n Deg.

12. Sut mae gwneud cais amdano/ei ddefnyddio?

Mae teuluoedd sy'n byw yn ardaloedd newydd Dechrau'n Deg wedi cael eu hysbysu gan eu timau Dechrau'n Deg lleol.

13. Sut mae hyn yn cefnogi/ategu'r cynnig gofal plant sydd eisoes ar waith?

Mae'r gofal plant sydd ar gael drwy Dechrau'n Deg ar gyfer plant dwy i dair oed. Mae'n cynnwys 12.5 awr yr wythnos o ofal plant o ansawdd uchel a ariennir, am 39 wythnos o'r flwyddyn. Bydd ar gael mewn lleoliadau penodol yng nghanam cyntaf yr ehangu.

Mae [Cynnig Gofal Plant Cymru](#) yn darparu 30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant a ariennir ar gyfer rhieni plant tair a phedair oed, hynny yw rhieni sy'n gymwys ac yn gweithio, a hynny am hyd at 48 wythnos y flwyddyn. O fis Medi ymlaen mae'r Cynnig Gofal Plant hefyd ar gael i rai rhieni mewn addysg a hyfforddiant. Yn ystod y tymor (39 wythnos o'r flwyddyn) mae'r Cynnig yn adeiladu ar yr ymrwymiad cyffredinol presennol i addysg gynnar sy'n rhoi o leiaf 10 awr yr wythnos o ddarpariaeth i bob plentyn tair a phedair oed. Am y naw wythnos sy'n weddill, mae'r Cynnig yn ariannu 30 awr o ofal plant yr wythnos.

Mae Dechrau'n Deg a'r Cynnig Gofal Plant gyda'i gilydd yn agweddau pwysig ar ein gweledigaeth hirdymor ar gyfer Addysg a Gofal Plentynod Cynnar ledled Cymru.

14. A fydd fy mhlentyn yn symud yn awtomatig i Addysg Gynnar/y Cynnig Gofal Plant pan fydd yn troi'n dair oed?

Bydd plentyn sy'n cael gofal plant Dechrau'n Deg yn gallu trosglwyddo (drwy gais) i elfen addysg gynnar y Cynnig pan fydd yn cyrraedd yr oedran perthnasol. Fel arfer, dyma'r tymor ar ôl eu pen-blwydd yn dair oed. Fodd bynnag, mae'r union amseriad yn wahanol rhwng gwahanol awdurdodau lleol.

Bydd plant rhieni cymwys sy'n gweithio, a rhai rhieni mewn addysg a hyfforddiant, hefyd yn gallu manteisio ar elfen gofal plant y Cynnig Gofal Plant o'r pwynt hwn. Ceir rhagor o wybodaeth ar [Cynnig Gofal Plant Cymru | Help Gyda Chostau Gofal Plant yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

15. A fydd gwasanaethau gofal plant a ariennir ar gael i holl rieni/gofalwyr plant 2 flwydd oed yng Nghymru?

Bydd, ymhen amser. Fodd bynnag, yng Nghanam 1 yr ehangu, ein nod yw cyrraedd hyd at 2,500 o blant ychwanegol o dan bedair oed mewn ardaloedd penodol ym mhob awdurdod lleol.

Bydd Cam 2 yn dechrau ym mis Ebrill 2023. O'r pwynt hwnnw, darperir £26 miliwn arall i ehangu gofal plant Dechrau'n Deg.

16. Sut bydd y cynnig hwn (Cam 1) yn cael ei gyflwyno, a phryd y bydd ar gael i bawb?

Bydd yn cael ei gyflwyno'n raddol.

Bydd y meini prawf ar gyfer cam cyntaf yr ehangu yn canolbwyntio ar amddifadedd a chynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg (lleoedd a lleoliadau).

Dechreuodd y cam cyntaf ym mis Medi 2022.

Bydd yr ail gam yn dechrau ym mis Ebrill 2023.

17. Pa ddarparwyr fydd yn cynnig y cynllun?

Byddwn yn helpu darparwyr gofal plant presennol Dechrau'n Deg i ymestyn eu darpariaeth, yn ogystal â pharhau i annog darparwyr newydd i gynnig y lleoedd gofal plant, gan gynnwys gwarchodwyr plant a'r darparwyr hynny sy'n arbenigo mewn darpariaeth cyfrwng Cymraeg, i gynnig lleoedd gofal plant Dechrau'n Deg.

Cyhoeddwyd canllawiau i awdurdodau lleol i gefnogi'r gwaith o ehangu'r ddarpariaeth blyneddododd cynnar ym mis Mawrth 2022, ac yn ddiweddar rhannwyd canllawiau ar gyfer Cam 2 â phartneriaid awdurdodau lleol.

18. Os ydw i eisoes yn defnyddio darparwr penodol ar gyfer gofal plant, a fydd yn rhaid i mi newid er mwyn gallu cael mynediad at y ddarpariaeth hon?

Os yw eich darparwr eisoes yn darparu lleoedd gofal plant Dechrau'n Deg efallai y byddwch yn gallu cael mynediad at ofal plant drwyddynt – mae'n rhaid i'r darparwr fod wedi'i gofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) a bodloni safonau Dechrau'n Deg (neu fod yn gweithio tuag at y lefel cymhwyster gofynnol).

Os ydych chi'n byw mewn ardal Dechrau'n Deg newydd ond yn defnyddio darparwr gofal plant nad yw wedi'i gofrestru eto i ddarparu gofal plant Dechrau'n Deg, efallai y bydd angen i chi newid darparwr er mwyn cael mynediad i ofal plant drwy Dechrau'n Deg.

Os yw rhiant/gofalwr yn byw mewn ardal Dechrau'n Deg bydd rhestr o leoliadau cofrestredig gofal plant Dechrau'n Deg ar gael drwy gysylltu â'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd: [Dod o hyd i'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Lleol | LLYW.CYMRU](#).

19. Pam nad yw Llywodraeth Cymru yn cefnogi teuluoedd nes i'w plentyn droi'n ddwy oed, a pham nad oes unrhyw gefnogaeth pan ddaw absenoldeb mamolaeth i ben?

Lansiwyd ein gweledigaeth ar gyfer system Addysg a Gofal Plentynod Cynnar gyfannol yng Nghymru ym mis Hydref 2019. Ein nod yw y dylai pob plentyn gael profiad dysgu a gofal ysgogol o ansawdd uchel mewn unrhyw leoliad addysg a gofal y maent yn ei fynychu.

Y cam cyntaf ar gyfer ehangu'r ddarpariaeth yw'r gwaith sydd ar y gweill i ehangu'r Cynnig Gofal Plant i gefnogi mynediad at ofal plant i rieni/gofalwyr plant tair a phedair oed sydd mewn addysg neu hyfforddiant. Nodwyd hyn yn ein [datganiad ysgrifenedig](#) a gyhoeddwyd ar 2 Mawrth 2022.

Y cam nesaf yw ehangu'n raddol y gofal rhan amser o safon a ariennir drwy Dechrau'n Deg i blant rhwng dwy a thair oed; gyda'r Cynnig Gofal Plant yn cynnig darpariaeth i deuluoedd cymwys ar gyfer plant tair a phedair oed.

Ar hyn o bryd, mae gan bob plentyn yng Nghymru hawl i o leiaf 10 awr o ddarpariaeth addysg gynnar o'r tymor ar ôl eu pen-blwydd yn dair oed nes iddynt ddechrau addysg amser llawn. Mae'r Cynnig Gofal Plant yn adeiladu ar y ddarpariaeth addysg gynnar gyffredinol bresennol hon, gan gynnig oriau ychwanegol o ofal plant i rieni sy'n gweithio yn ystod tymor yr ysgol (39 wythnos o'r flwyddyn).

20. O ystyried goblygiadau ehangach straen ariannol i deuluoedd yng Nghymru, a yw'r cynllun hwn yn mynd yn ddigon pell?

Mae nifer o ffyrdd y gellir cefnogi teuluoedd gyda chostau gofal plant, gan gynnwys rhai o gynlluniau Llywodraeth y DU. Mae rhagor o wybodaeth ar wefan [Childcare Choices](#) ynghylch y cymorth sydd ar gael, er enghraifft Gofal Plant Di-dreth neu Gredyd Cynhwysol.

Mae ehangu'r ddarpariaeth ran amser yn raddol ar gyfer plant dwy flwydd oed yn gam tuag at gefnogi mwy o deuluoedd â chostau gofal plant.

21. A fydd newidiadau pellach i'r cynnig/darpariaeth gofal plant yng Nghymru?

Mae newidiadau eraill yn y tymor byr gyda'r Cynnig Gofal Plant yn cael ei ehangu i rieni mewn addysg a hyfforddiant. I ddechrau, bydd yr ehangu hwn yn canolbwyntio ar rieni sydd wedi cofrestru ar gyrsiau Addysg Bellach ac Addysg Uwch. Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n datblygu cynlluniau ar gyfer gweithredu'r estyniad hwn.

Fel y nodwyd uchod (pwynt 19), yn 2019 lansiodd Llywodraeth Cymru ein gweledigaeth ar gyfer Addysg a Gofal Plentynod Cynnar a fydd yn diwygio'r ddarpariaeth addysg a gofal cynnar yng Nghymru er mwyn sicrhau bod pob plentyn yn cael y dechrau gorau posibl mewn bywyd. Dyma ein dull gweithredu hirdymor ar gyfer darpariaeth gofal plant yng Nghymru.

Rydym yn cychwyn ar daith ddeng mlynedd i fabwysiadu dull gweithredu Addysg a Gofal Plentynod Cynnar ar gyfer plant 0 i 5 oed. Bydd hyn yn golygu sicrhau bod

ein darpariaeth addysg a gofal plant yn canolbwyntio ar ddatblygiad cyfannol anghenion cymdeithasol, emosiynol, gwybyddol a chorfforol plant i gefnogi lles a dysgu gydol oes.

Bydd ein gweledigaeth ar gyfer Addysg a Gofal Plentynod Cynnar yn dileu'r rhaniad artiffisial rhwng lleoliadau addysg a gofal, gan sicrhau bod pob lleoliad sy'n darparu Addysg a Gofal Plentynod Cynnar yn cyfrannu at les a datblygiad plentyn ar sail gyfartal.

Un o egwyddorion Addysg a Gofal Plentynod Cynnar yw rhoi mynediad a dewis i rieni, er mwyn sicrhau bod y cymorth a ddarperir yn hyblyg ac yn ymatebol i amgylchiadau unigol.

22. Pam mae Cam 2 yn dod o dan yr enw Dechrau'n Deg pan mai dim ond yr elfen gofal plant sy'n cael ei gynnig?

Mae Dechrau'n Deg yn canolbwyntio ar wella bywydau plant. Mae gwaith ymchwil yn dangos bod gofal plant o safon, fel yr hyn a ddarperir gan Dechrau'n Deg, yn help i sicrhau'r canlyniadau cadarnhaol hyn. Dyna pam rydym yn canolbwyntio ar ddarpariaeth gofal plant yng Ngham 2.

Bydd Dechrau'n Deg yn gallu cynnig amgylchedd gofal plant o safon, ynghyd â staff o safon. Bydd hyn yn helpu i wella bywydau plant.

Rhaid i bob gweithiwr gofal plant gyrraedd cymwysterau penodol i weithio yn y sector pwysig hwn, a rhaid i bob lleoliad fodloni'r [Safonau Gofynnol Cenedlaethol](#).

Yn ogystal, mewn lleoliadau Dechrau'n Deg, mae'n ofynnol i staff fod â chymwysterau lefel uwch nag mewn lleoliadau eraill, neu fod yn gweithio tuag atynt. Bydd hyn yn ofynnol o dan ddarpariaeth gofal plant Dechrau'n Deg Cam 2.

23. Os mai dim ond yr elfen gofal plant o Dechrau'n Deg sy'n cael ei gynnig, oni fydd hynny'n creu dryswch ynghylch beth yw'r gwahaniaeth rhwng hyn a rhaglen gyflawn Dechrau'n Deg?

Byddwn yn sicrhau y cyfathrebir yn glir â phob rhanddeiliaid ynghylch y gwahaniaeth rhwng ehangu Cam 2 a rhaglen greiddiol Dechrau'n Deg. Bydd rhaglen bresennol Dechrau'n Deg yn parhau â'i gwaith llwyddiannus ac i wneud gwahaniaeth enfawr i ddegau o filoedd o deuluoedd ledled Cymru.

Mae canolbwyntio ar ddarparu gofal plant Dechrau'n Deg yng Ngham 2 yn golygu y gallwn ymestyn gofal plant safonol Dechrau'n Deg i nifer uwch o blant a'u teuluoedd ledled Cymru.

Byddwn yn monitro'n agos ganlyniadau ac adborth dau gam cyntaf y rhaglen ehangu. Bydd hynny wedyn yn help i lywio'r cam olaf, Cam 3, sydd i'w gyflwyno o fis Ebrill 2025.

24. Beth os bydd darparu gofal plant yn unig yn arwain at gyfeirio mwy o achosion at wasanaethau eraill, ond nad oes cyllid ychwanegol ar gael ar gyfer y gwasanaethau hynny?

Wrth ehangu gwasanaethau'r blynyddoedd cynnar, byddwn yn cydweithio'n agos ag awdurdodau lleol er mwyn nodi materion fel hyn cyn gynted â phosibl.

Byddwn yn cydweithio'n hyblyg â gwasanaethau lleol i'w cefnogi i ymateb i unrhyw ofynion ychwanegol sy'n codi.

25. Beth mae hyn yn ei olygu i Dechrau'n Deg wrth edrych i'r dyfodol?

Bydd y rhaglen ehangu yn golygu bod miloedd yn rhagor o blant yn elwa ar wasanaethau Dechrau'n Deg.

Byddwn yn monitro canlyniadau ac adborth dau gam cyntaf y gwaith o ehangu darpariaeth y blynyddoedd cynnar.

Bydd hynny yn help i lywio'r cam olaf, Cam 3, sydd i'w gynnal o fis Ebrill 2025.

26. Pam nad ydym yn gweithredu ar sail yr angen?

Yn hanesyddol, mae Dechrau'n Deg wedi bod yn rhaglen sy'n edrych ar ddata budd-daliadau incwm – dangosydd tlodi – er mwyn targedu ardaloedd lle mae'r cyfrannau uchaf o blant 0-3 oed yn byw mewn aelwydydd sy'n derbyn budd-daliadau incwm.

Nodwyd yr ardaloedd hyn drwy ddefnyddio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru, data Adran Gwaith a Phensiynau Llywodraeth y DU a Chyllid a Thollau EM, a chânt eu rhannu fesul Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is.

Mae'r dull lefel uchel hwn o dargedu yn dal i fod yn addas, mae'n dryloyw ac mae'n seiliedig ar sail dystiolaeth gadarn, sy'n dangos pam mae rhai ardaloedd yn rhan o'r cynllun ehangu, ac nad yw eraill.

Wrth ddyrannu cyllid ychwanegol i ehangu elfen gofal plant Dechrau'n Deg yng Nghymru, i bob pwrpas rydym yn cynyddu 'ôl-troed' y rhaglen yn genedlaethol.

27. Sut byddwn yn cyfrif y nifer sy'n elwa os nad ydym yn cynnwys gwasanaethau ymwelwyr ieuchyd?

Fel rhan o waith ehangu Cam 1, rydym am gasglu'r data penodol canlynol:

- Nifer yr unigolion sy'n elwa (efallai nad cysylltiadau ymwelwyr ieuchyd fydd y rhain, i ddechrau o leiaf)
- Nifer y lleoedd gofal plant a gynigir
- Nifer y lleoedd gofal plant Cymraeg [cyfrwng Cymraeg yn unig a dwyieithog] y gofynnir amdanynt

- Nifer y lleoedd gofal plant Cymraeg [cyfrwng Cymraeg yn unig a dwyieithog] a gynigir ac a gymerir.

Wrth i'r gwaith ehangu ddatblygu, byddwn am sefydlu setiau data.

Byddwn yn cydweithio'n agos â'n partneriaid mewn awdurdodau lleol a'r sector i ddatblygu ffordd briodol o gyfrif y nifer sy'n elwa o Gam 2.

28. Sut y byddwch yn sicrhau y gall y gweithlu gofal plant ymdopi â'r galw ychwanegol am wasanaethau?

Rydym yn gwybod y bydd heriau o ran capasiti'r sector. Byddwn yn cydweithio'n agos â'r sector i sicrhau bod ganddynt y gefnogaeth sydd ei hangen er mwyn ateb y galw newydd am wasanaethau.

Byddwn yn parhau i fuddsoddi yn y gweithlu, gan gefnogi cyfleoedd ar gyfer hyfforddiant ac uwchsgilio, ac ariannu partneriaid Cwlwm i ddarparu'r cymorth angenrheidiol i leoliadau er mwyn recriwtio a chadw ymarferwyr.

Mae darpariaeth Gymraeg yn faes a fydd angen sylw penodol, lle mae'r heriau o ran recriwtio a chadw staff yn sylweddol. Bydd angen inni gydweithio'n agos â'n partneriaid ac adeiladu ar y rhaglenni a'r mentrau sy'n bodoli eisoes er mwyn cefnogi a chryfhau'r gwaith o ehangu darpariaeth cyfrwng Cymraeg, gan gynnwys datblygu'r gweithlu, codi ymwybyddiaeth, a chreu cyfleoedd newydd i gael darpariaeth Gymraeg, gan gefnogi mwy o deuluoedd sydd am roi cychwyn dwyieithog i'w plant ar eu taith ddysgu.

29. Sut y byddwch yn hyrwyddo'r Gymraeg ac yn sicrhau bod digon o leoliadau cyfrwng Cymraeg?

Mae awdurdodau lleol eisoes yn hyrwyddo darpariaeth Gymraeg ac yn gweithio gydag amrywiaeth o bartneriaid i ddarparu gofal plant cyfrwng Cymraeg a dwyieithog. Mae angen i awdurdodau lleol gynllunio ar gyfer cynnydd mewn lleoedd ysgolion a lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg fel rhan o'u Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg a bydd angen i unrhyw ehangu gyd-fynd â'r rhaglen Dechrau'n Deg.

Mae awdurdodau lleol wedi cyflwyno eu Cynlluniau 10 mlynedd Cymraeg mewn Addysg yn ddiweddar, gan nodi sut y maent, gyda'i gilydd, yn bwriadu bodloni'r cynnydd disgwylidig o 30% yn nifer y dysgwyr sy'n cael addysg cyfrwng Cymraeg erbyn 2031/32. Mae cynllunio yn ogystal â hyrwyddo darpariaeth blyneddoddedd cynnar cyfrwng Cymraeg yn rhan bwysig o unrhyw gynllun awdurdod lleol.

Bydd awdurdodau lleol yn cyhoeddi Aseidiadau 2022 o Ddigonolrwydd Gofal Plant erbyn diwedd Medi 2022, a fydd yn dangos i ba raddau y mae'r ddarpariaeth gofal plant yn gydnaws â'r Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg – i gefnogi twf gofal plant ac addysg cyfrwng Cymraeg yn ogystal â hwyluso proses bontio ddiraffferth o ofal plant cyfrwng Cymraeg i addysg cyfrwng Cymraeg.

Yn eu cynlluniau, mae gofyn i awdurdodau lleol ddangos eu bod yn gweithredu'n gyson â'u Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg a'u Hasesiadau Digonolrwydd Gofal Plant, yn ogystal ag ystyried cyfleoedd i hyrwyddo manteision amlieithrwydd o oedran cynnar, helpu rhieni i wneud dewis gwybodus am ddarpariaeth gofal plant, adeiladu ar raglenni a mentrau sy'n bodoli eisoes, a chydweithio â sefydliadau eraill fel Mentrau Iaith, yr Urdd, ysgolion cynradd lleol, y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, gan gynnwys aelodau CWLWM.

30. Sut byddwch yn sicrhau bod digon o leoedd gofal plant i gyd-fynd â'r gwaith ehangu ledled Cymru?

Rydym yn darparu £70 miliwn o gyllid cyfalaf ychwanegol i awdurdodau lleol yn ystod y tair blynedd nesaf. Y bwriad yw eu galluogi i ddatblygu lleoliadau newydd neu wella lleoliadau sy'n bodoli eisoes ledled y sector gofal plant, er mwyn gallu creu gofod gofal plant ychwanegol.

Bydd awdurdodau lleol yn gallu cyflwyno ceisiadau i Lywodraeth Cymru am y cyllid hwn, a byddwn yn darparu canllawiau ar y broses newydd yn ystod yr wythnosau nesaf.